

Bureau Schildwacht

Aanvullend Ecologisch onderzoek Kinderdagverblijf Buiten Gewoon Kaatsheuvel

© Bureau Schildwacht, Gouderak, 2022

Alle in deze publicatie gebruikte informatie, foto's, afbeeldingen en tekeningen blijven eigendom van Bureau Schildwacht. Het gebruik van de publicatie door middel van citaten, druk, of fotokopieën mag alleen na schriftelijke toestemming van Bureau Schildwacht.

Onderwerp	Aanvullend Ecologisch onderzoek Kinderdagverblijf Buiten Gewoon Kaatsheuvel
Opdrachtgever Contactpersoon	Gemeente Loon op zand dhr. Schiettekatte
Datum	13-9-2022
Ons projectnummer	2226
Veldbezoek	M. Schildwacht & ing. I.E. Schildwacht
Verslag	ing. I.E. Schildwacht

Bureau Schildwacht

Bureau Schildwacht
Beukendaal 3
2831 VA Gouderak
06 – 22978424

info@bureau-schildwacht.nl
www.bureau-schildwacht.nl

Inhoud

Inhoud	3
1. Inleiding	4
1.1. Onderzoeksvragen.....	4
1.2. Maximale ouderdom onderzoek rapportage	4
2. Beschrijving voorgenomen ingrepen en huidige situatie.....	5
3. Onderzoek beschermde soorten.....	6
3.1. Vleermuizen.....	6
3.2. Bezoekdata en onderzoeklocatie	7
4. Resultaten.....	9
4.2. Vleermuizen.....	9
5. Effectenbeoordeling.....	12
5.1. Vleermuizen.....	12
6. Conclusies.....	12
Bijlage 1: foto's.....	13

1. Inleiding

De gemeente Loon op Zand heeft het voornemen om het gebouw van het kinderdagverblijf Buiten Gewoon in Kaatsheuvel te gaan slopen en het terrein te herontwikkelen. Omdat deze werkzaamheden mogelijk negatieve gevolgen hebben voor beschermde soorten en beschermde gebieden is er door de gemeente Loon op Zand aan Bureau Schildwacht gevraagd een quickscan Wet Natuurbescherming van het kinderdagverblijf te maken.

Uit deze quickscan (Bureau-Schildwacht 2021-18) kwam dat het gebouw niet geschikt is voor huismussen, marterachtigen of gierzwaluwen. Echter er kon niet worden uitgesloten dat het gebouw wordt gebruikt door vleermuizen. Bureau Schildwacht heeft in een gesprek naar de gemeente Loon op Zand geadviseerd om een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren rond de kinderdagverblijf verrichten naar het voorkomen van vleermuizen.

Op 20 augustus 2021 heeft Bureau Schildwacht telefonisch opdracht gekregen het aanvullend onderzoek te verrichten.

Bureau Schildwacht heeft dit onderzoek in 2021 en 2022 uitgevoerd. Het ecologisch onderzoek is gericht op het voorkomen van vleermuizen. In dit rapportage wordt het aanvullende ecologische onderzoek nader toegelicht en worden de resultaten ervan weergegeven.

Het onderzoek is verricht door M. Schildwacht, waarbij dubbele rondes zijn toegepast (ochtend- en avondbezoek). Op 6 juli 2022 is de inventarisatie gezamenlijk met ing. I.E. Schildwacht uitgevoerd.

1.1. Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn er vaste verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het schoolgebouw?
2. Welke functie(s) vervult het omliggende gebied voor vleermuizen?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en de essentiële habitatelementen om die goed te laten functioneren behouden?
4. Welke mitigerende of compenserende maatregelen moeten eventueel worden genomen om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen?

1.2. Maximale ouderdom onderzoek rapportage

Dit onderzoek heeft plaats gevonden in 2021 en 2022. Veldgegevens van dit onderzoek mogen worden gebruikt met een maximale ouderdom (zie tabel 1), mits het terrein tussentijds niet wezenlijk veranderd is. Als de veldgegevens ouder zijn dan de maximale ouderdom is de kans erg groot dat het bevoegd gezag vraagt om de veldgegevens te optimaliseren en dat het aanvullend onderzoek (deels) opnieuw moet worden uitgevoerd.

Tabel 1: Geldigheid gegevens

Soort	Maximale ouderdom	Beschermingsregime	inventarisatieperiode
Vleermuizen	3 jaar	Habitatrichtlijn	augustus 2021 – juli 2022

2. Beschrijving voorgenomen ingrepen en huidige situatie

De planlocatie is gelegen aan de hoek van de Beethovenstraat en het President Kennedyplein in Kaatsheuvel, gelegen in de gemeente Loon op Zand in de provincie Brabant (kaarten 1&2).

Figuur 2: Het plangebied (rood omlijnd) in Kaatsheuvel

Figuur 1: Het plangebied rood omlijnd

Het plangebied bestaat uit een laag gebouw. Het complex heeft stenen muren en relatief veel raamwerk. Het gebouw heeft enkele platte daken en enkele puntdaken, allen met bitumen afgedekt. Aan de noordzijde is een parkeerplaats, volledig betegeld. Aan de oostzijde is een fietspad en wandelpad met hoge bomen en een grasveldje. Daarop aansluitend ligt een park met hoge begroeiing en een groot open grasveld.

Aan de zuidzijde van het plangebied ligt een gazon met enkele grote bomen en de verharding van de Schubertstraat. Aan de westzijde ligt een speelplaats met daar aansluitend particuliere tuinen van de bewoners van de Schubertstraat en de Beethovenstraat.

Het gebouw van de kinderopvang dient te worden gesloopt. De vrijgekomen gronden krijgen een herbestemming.

3. Onderzoek beschermde soorten

Er is onderzoek verricht in het kader van de Wet Natuurbescherming naar vleermuizen.

3.1. Vleermuizen

Er is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen binnen en direct rondom het plangebied volgens de richtlijnen uit het vleermuisprotocol 2021.

Er is onderzocht of de gebouwen en het plangebied de volgende functies voor vleermuizen kunnen vervullen:

- winterverblijf (rustplaatsen in kieren en gaten van gebouwen)
- zomerverblijfplaats (schuil- en rustplaats buiten de winterperiode);
- kraamverblijfplaats (plaats waar groepen vrouwtjes de jongen grootbrengen);
- paarverblijfplaats (plaats/ territorium waar een mannetje vrouwtjes probeert te lokken).

Daarnaast is er gekeken of er essentiële vliegroutes of foerageergebieden zijn die noodzakelijk zijn om de verblijfplaatsen goed te laten functioneren.

Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector, een warmtebeeldcamera en een nachtkijker (merk en model zie tabel 2). Indien noodzakelijk zijn geluidsopnames van het onderzoek geanalyseerd in het softwareprogramma 'Batexplorer versie 2.1'. Hierbij zijn ook de opnames geplott in Excel met tabellen uit het akoestisch vleermuisonderzoek van Michel Barataud (2) en is de bijbehorende literatuur geraadpleegd om tot een identificatie van de geluiden te komen.

Er zijn meerdere onderzoekrondes uitgevoerd. Hiermee is voldaan aan de vereisten rond het aantal bezoeken, de tijd tussen bezoeken en de weersomstandigheden waaronder het onderzoek mag plaatsvinden. Een overzicht van de veldbezoeken is terug te vinden in tabellen 3 en 4 (zie paragraaf 3.2.).

Tabel 2: de diverse hulpmiddelen die bij het onderzoek zijn gebruikt.

Hulpmiddel	Merk	Onderdeel
bad detector	Elekon Batlogger M2	vleermuizen
bad detector	Pettersson ultrasound Detector D100	vleermuizen 2 ^e persoon
warmtebeeldcamera	Pulsar Helion XP50	vleermuizen
nachtkijker	Bresser Night vision	vleermuizen 2 ^e persoon
zaklamp	Hyundai	vleermuizen
fotocamera	Panasonic Lumix	diverse

3.2. Bezoekdata en onderzoeklocatie

Er is onderzoek verricht naar verschillende soortgroepen op verschillende data en tijdstippen. In tabel 3 is een overzicht te vinden van de data, tijden en weersomstandigheden waarop het onderzoek is uitgevoerd. Tabel 4 biedt een overzicht van de onderzochte soorten en de aard van het onderzoek.

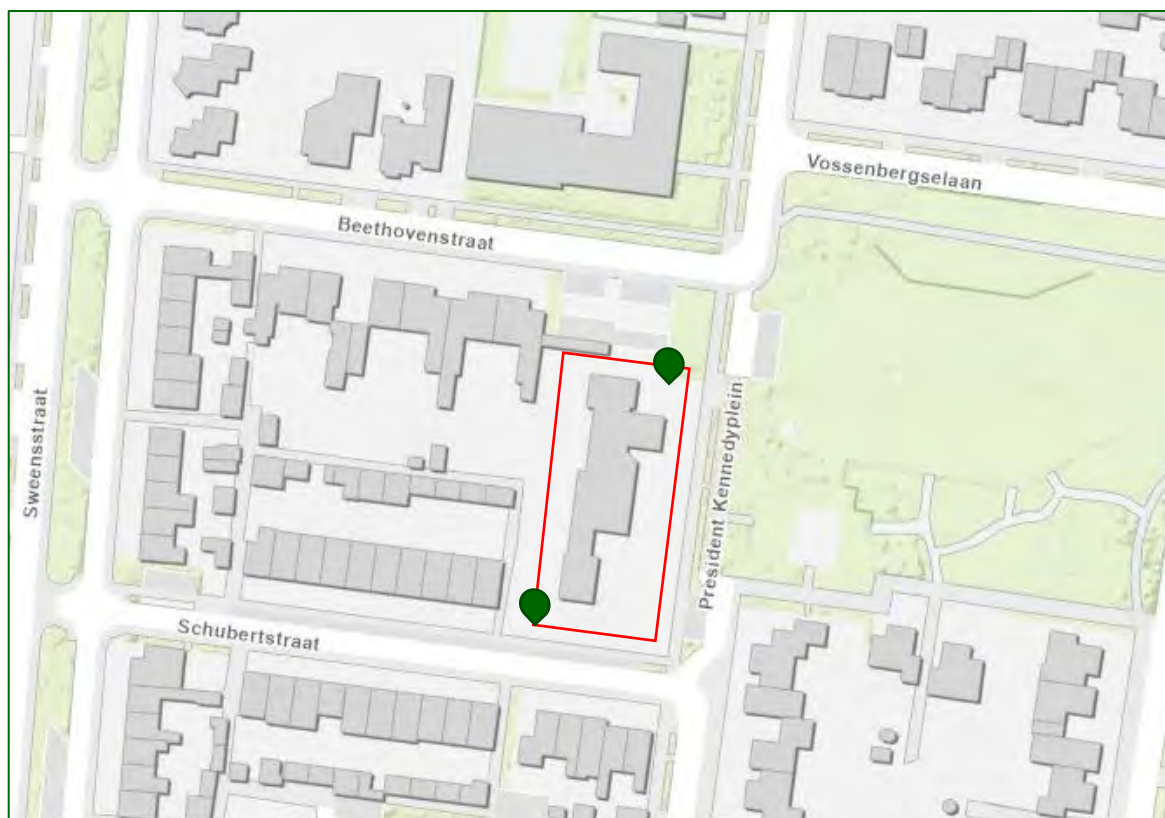
Tabel 3: bezoekdata en weersomstandigheden

Datum	Tijd	Neerslag	Bewolking	Wind	Temp.
24-08-2021	21:00 - 00:00 uur	Geen	Half bewolkt	NNO 3 Bft.	20-12 °C
25-08-2021	04:00 - 06:45 uur	Geen	100%	NNW 2 Bft.	11-12 °C
15-09-2021	20:15 - 23:00 uur	Geen	Half bewolkt	NNW 2 Bft.	21-13 °C
16-09-2021	04:15 - 07:20 uur	Geen	Half bewolkt	NNW 2 Bft.	13 °C
26-05-2022	21:30 - 00:30 uur	Minimale motregen	100%	WZW 3 Bft.	19-13 °C
27-05-2022	03:05 - 05:30 uur	Geen	100%	WZW 3 Bft.	14 °C
16-06-2022	22:00 - 01:00 uur	Geen	Geen	NO 1 Bft.	24-18 °C
17-06-2022	02:20 - 05:15 uur	Geen	50%	Nihil	10-14 °C
06-07-2022	22:00 - 01:00 uur	Geen	25%	Nihil	16 °C

Tabel 4: bezoekdata en de onderzochte doelsoorten

Datum	Wat	Tijd	Aard van het onderzoek naar de mogelijke functies van het plangebied
24-08-2021	Vleermuis	21:00 - 00:00 uur	Zwermgedrag / paarverblijf
25-08-2021	Vleermuis	04:00 - 06:45 uur	Zwermgedrag / paarverblijf
15-09-2021	Vleermuis	20:15 - 23:00 uur	Zwermgedrag / paarverblijf
16-09-2021	Vleermuis	04:15 - 07:20 uur	Zwermgedrag / paarverblijf
26-05-2022	Vleermuis	21:30 - 00:30 uur	Zomer / kraamverblijf (uitvliegers)
27-05-2022	Vleermuis	03:05 - 05:30 uur	Zomer / kraamverblijf (invliegers)
16-06-2022	Vleermuis	22:00 - 01:00 uur	Zomer / kraamverblijf (uitvliegers)
17-06-2021	Vleermuis	02:20 - 05:15 uur	Zomer / kraamverblijf (invliegers)
06-7-2021	Vleermuis	22:00 - 01:00 uur	Zomer / kraamverblijf (invliegers)

Binnen het plangebied betreft het één object dat geïnventariseerd moesten worden (zie kaart 1). Het complex is echter niet volledig vanaf één positie te overzien. Om die reden zijn er per etmaal twee onderzoeken uitgevoerd; een direct na zonondergang en een voor zonopgang. Ook is het complex een keer met twee personen bezocht. Met uitzondering van 6 juli 2022 (twee personen), zijn alle bezoeken door één persoon verricht. De ene zijde in de avonduren, de andere zijde in de ochtenduren.

Kaart 1: het plangebied (rood omlijnd) en de strategische plekken vanaf waar het gebouw volledig kon worden overzien (groene markers). Op 5 juli 2022 na zijn de bezoeken met één persoon uitgevoerd. Op de andere dagen is de ene zijde in de ochtend geïnventariseerd, de andere zijde in de avond.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de resultaten van het onderzoek.

4.2. Vleermuizen

Tijdens alle veldbezoeken is bij het gebouw weinig tot geen activiteit waargenomen. Aan de oostzijde van het gebouw werd rondom de beplanting langs het voetpad en fietspad geobserveerd door Gewone dwergvleermuis. Aan de westzijde van het gebouw werden totaal geen activiteiten opgemerkt. Mogelijk dat de verlichting die aan het gebouw was bevestigd te fel was voor vleermuizen en hadden zij elders betere omstandigheden.

In de directe omgeving van het kinderdagverblijf zijn nog wel de volgende soorten met de batdetector vastgesteld:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*)
- Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*)
- Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*)

Gewone dwergvleermuizen werden bij elk bezoek waargenomen. Het betrof in alle gevallen 1-2 exemplaren die voerageerden aan de oostzijde van het kinderdagverblijf. In het nabijgelegen park zijn meer activiteiten waargenomen. Daar voerageerden naar schatting 12-15 Gewone dwergvleermuizen. Aan het eind van de Schuuberstraat / Sweetsstraat werd één voeragerende Gewone dwergvleermuis opgemerkt.

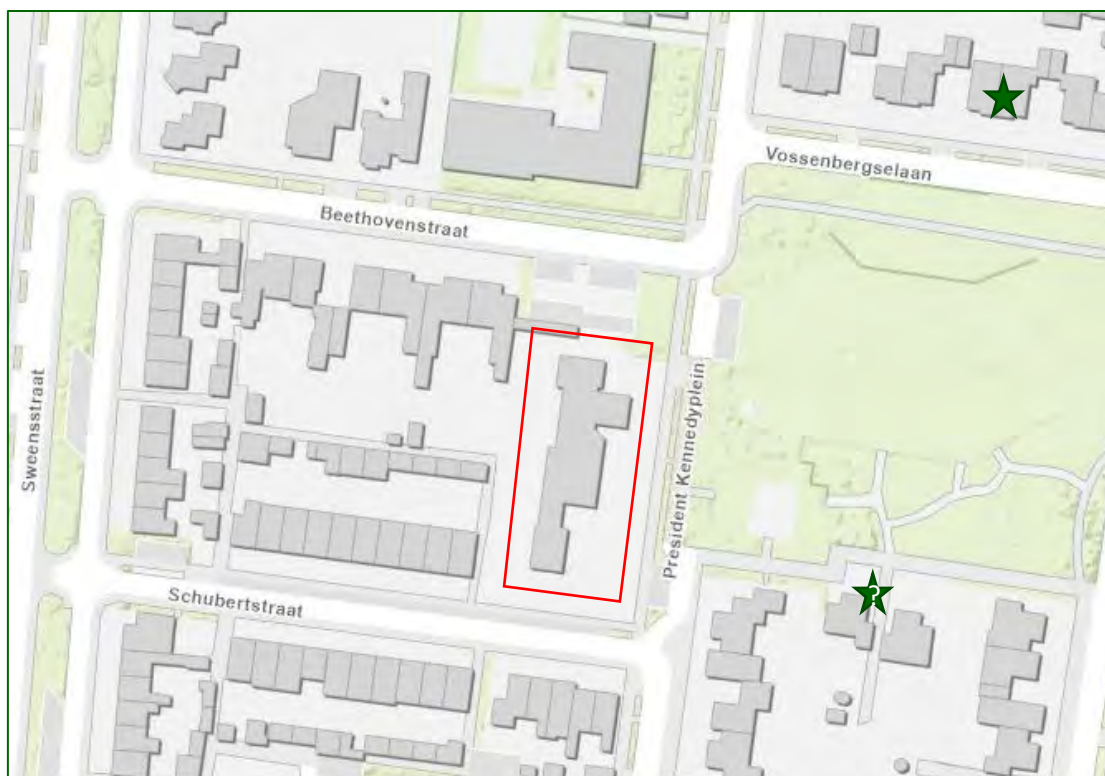
De Ruige dwergvleermuis werd ook bij enkele bezoeken waargenomen. Het betreft 1-2 exemplaren die voerageerden bij het nabijgelegen park.

In juni en juli 2022 werden in het nabijgelegen park 6-8 Rosse vleermuizen waargenomen. Deze dieren kwamen al voor zonsondergang vanuit het noordwesten aanvliegen. De dieren voerageerden in het park en vlogen na ongeveer een uur weer richting het noordwesten.

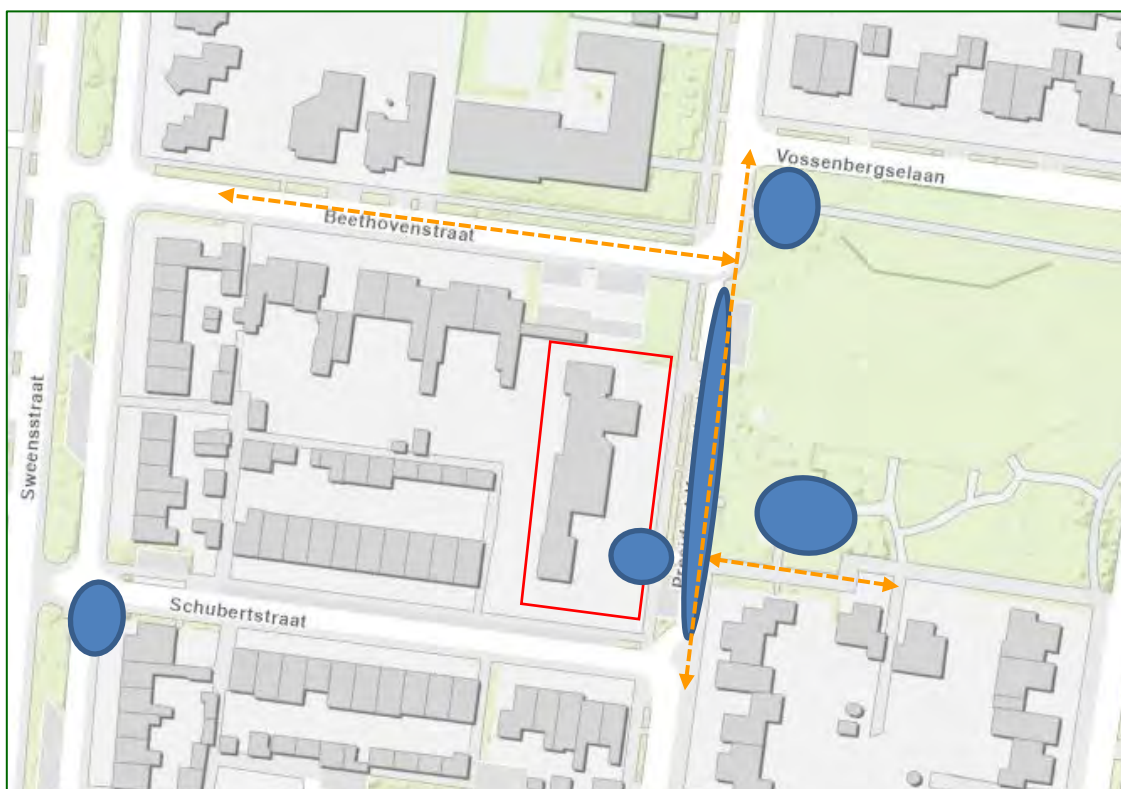
Er zijn in de gehele onderzoeksperiode bij het kinderdagverblijf geen invliegende of uitvliegende vleermuizen waargenomen. Ook zijn er in de directe omgeving van het kinderdagverblijf in de paarperiode geen sociale geluiden gehoord die duiden op baltsactiviteit. Evenmin zijn er in augustus-september 2021 bij het kinderdagverblijf geen zwermende dieren aangetroffen of dieren gezien die het gebouw aantakten. Er is daarom geen enkele indicatie dat het gebouw van het kinderdagverblijf momenteel een belangrijke functie vervult voor vleermuizen.

Er is daarom geen enkele indicatie dat het gebouw van het Kinderdagverblijf momenteel een belangrijke functie vervult voor vleermuizen.

De waarnemingen zijn weergegeven op de kaarten 4 tot en met 8.

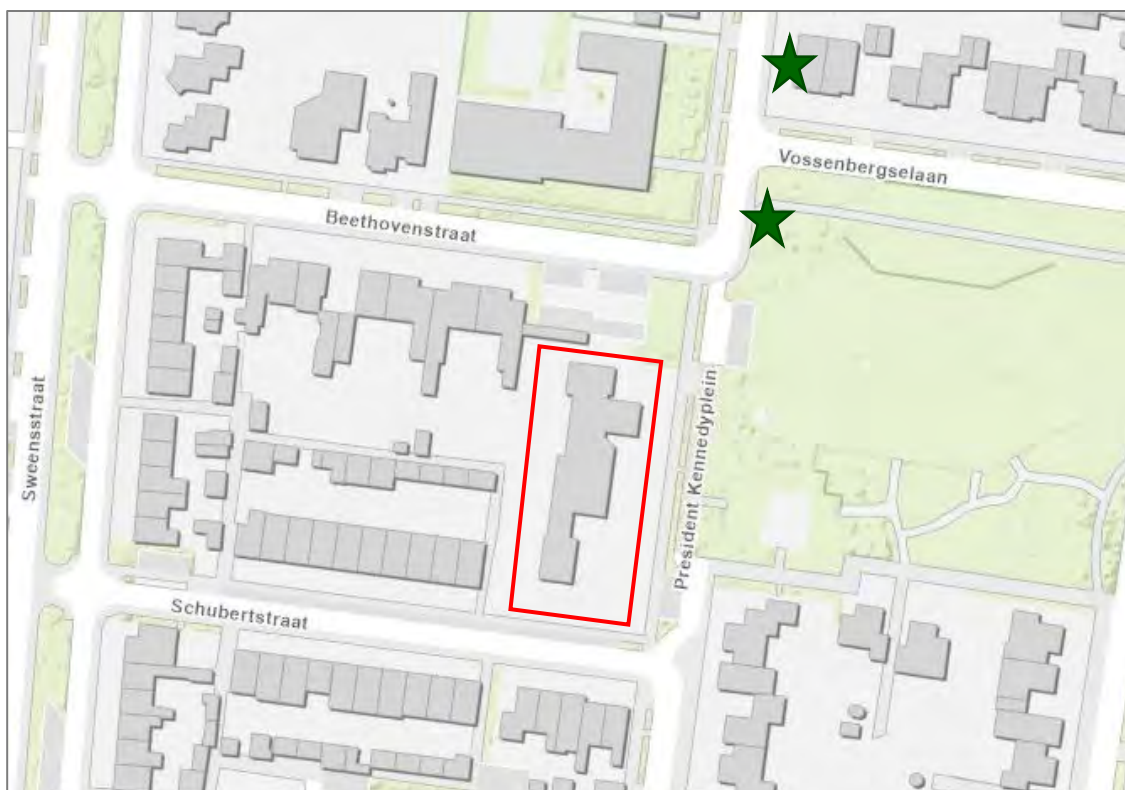
Kaart 2: kolonies van Gewone dwergvleermuis (groene ster) nabij het plangebied (rood omlijnd). Van de zuidelijke kolonie kon de exacte verblijfplaats niet worden vastgesteld.

Kaart 3: Belangrijke routes Gewone en Ruige Dwergvleermuis rond het plangebied (rood omlijnd). De blauwe vlekken geven locaties zijn waar regelmatig foeragerende Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis zijn aangetroffen. De oranje stippellijnen geven daarbij de belangrijkste bewegingen/routes tijdens het foerageren.

Kaart 4: Foerageergebied (groene cirkel) Laatvlieger en Rosse vleermuis nabij het plangebied (rood omlijnd). De oranje stippellijn geeft de meest voorkomende aanvliegroute aan.

Kaart 5: Locaties waar baltsgedrag (groene sterren) is aangetoond nabij het plangebied (rood omlijnd).

5. Effectenbeoordeling

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de effecten van de werkzaamheden die kunnen optreden op de aangetroffen functies en soorten. Hierop vindt er een toetsing plaats aan de Wet natuurbescherming.

5.1. Vleermuizen

Uit dit onderzoek blijkt dat voor de diverse soorten vleermuizen er geen sprake van beschadiging of vernieling van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen bij het slopen van het gebouw van het Kinderdagverblijf. Er zal met het slopen van het pand en de herinrichting van de vrijgekomen grond, geen essentieel foerageergebied verloren gaan en er zullen geen essentiële vliegroutes verdwijnen. Ook zullen er geen dieren opzettelijk worden gedood en is er geen sprake van verstoring. Daarnaast zijn er geen activiteiten voorzien die een verhoogd risico vormen voor vleermuizen op doding of verwonding. Er hoeven daarom bij de sloop van het gebouw geen speciale mitigerende maatregelen worden getroffen om eventuele negatieve effecten te voorkomen.

Er zal door de voorgenomen ingreep, wat betreft vleermuizen, geen overtreding plaatsvinden van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

6. Conclusies

De gemeente Loon op Zand is voornemens om het gebouw van het kinderdagverblijf Buiten Gewoon aan de Schubertstraat te Kaatsheuvel af te breken en de vrijkomende grond te gaan herbestemmen en herinrichten. Tijdens een quickscan Wet natuurbescherming bleek al snel dat de gebouwen voor beschermde dieren of planten niet bruikbaar was, maar dat er alleen niet met zekerheid kon worden vastgesteld of de gebouwen wel of niet door vleermuizen gebruikt zouden worden. Daarop is besloten een vervolgonderzoek naar het voorkomen van vleermuizen te laten uitvoeren. Tijdens het ecologisch vervolgonderzoek is gebleken dat het gebouw geen rol heeft voor vleermuizen. In de omgeving van het gebouw van de Kinderdagverblijf Buiten Gewoon, zijn nog wel enkele plekken aangetroffen die wel van belang zijn voor vleermuizen. Het slopen van het gebouw heeft geen gevolgen voor deze populaties vleermuizen in de omgeving. Voor het slopen van het schoolgebouw hoeven geen mitigerende maatregelen te worden genomen en geen ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Belangrijke waarnemingen buiten het plangebied.

In de naaste omgeving hebben we met warmtebeeldcamera's wel gewone dwergvleermuizen zien invliegen bij een woning aan de Vossenberglaan 64. Ook in de buurt van President Kennedyplein 4-6 zagen we rond het tijdstip van invliegen zeer veel activiteiten. Hierdoor is het aannemelijk dat daar in de omgeving wel een kolonie aanwezig is.

We hebben ook waarnemingen verricht van Gewone dwergvleermuizen die tijdens het zwermen en baltsen het pand op de hoek van de Vossenberglaan nr. 70 zagen aantikken.

Het park ten zuiden van de Vossenberglaan vervult een belangrijke functie voor vleermuizen. Er wordt gefoerageerd en er vindt balts plaats.

Ondanks dat wij geen opdracht hadden om het park te onderzoeken, willen wij de opdrachtgever (gemeente Loon op Zand) erop wijzen op het belang van het park en omliggende begroeiing (zoals hoge bomen). Wij adviseren dat als in de toekomst aanpassingen aan het park of omliggende beplantingen moet plaatsvinden, dit in overleg te doen met een ecooloog. Mogelijk zijn er bij een herinrichting van de beplanting mitigerende maatregelen en is er een ontheffing Wet natuurbescherming nodig.

Bijlage 1: foto's

Figuur 3: diverse delen van het pand waren sterk verlicht

Figuur 4: rechts het gebouw van de kinderopvang, langs het fietspad en voetpad op de scheiding met het park staan veel bomen. Hier werd door de Gewone dwergvleermuis gefoerageerd.

Figuur 5: het gebouw was redelijk verlicht.

Figuur 6: een plek aan de zuidoostzijde van het pand waar veel werd gefoerageerd tussen de bomen.

Figuur 7: op het fietspad en voetpad werden regelmatig jagende Gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Figuur 8: leuke "bijvangst" tijdens het onderzoek op 24 augustus 2021, een steenuil land op het dak van een woning en zit daar ongeveer een kwartiertje te roepen. Vervolgens vliegt de vogel weg richting het zuiden.

Literatuur

- Dietz C, Kiefer A.
Veldgids Vleermuizen van Europa
KNNV uitgeverijen, Zeist, 2017.
- Middleton, N, Froud A, Franch K.
Social Calls of the bats of Britain and Ireland
Pelagic publishing, Exter, 2016.
- Russ, J.
British bat Calls, a guide to species identification
Pelagic publishing, Exter, 2020.
- www.atlasleefomgeving.nl
- www.natura2000.nl
- www.ndff.nl
Nationale databank flora en fauna.
- www.ndff.nl/overdendff/validatie/protocollen
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl
Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'. (Juli 2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming.
- www.rvo.nl
Rijksdienst voor ondernemend Nederland
Beschermden soorten
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.wetten.overheid.nl
- www.zoogdiervereniging.nl